

## สรุปสาระสำคัญของโครงการอบรมผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการ\*

“เส้นทางสู่การเป็นอนุญาโตตุลาการ : Become an Arbitrator”

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมโกลเด้น ทิวลิป ซอฟเฟอริน กรุงเทพฯ

### วิทยากร

- นายไกรสร บารมีอวยชัย  
อดีตรองปลัดกระทรวงยุติธรรม
- นายสุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์  
กรรมการผู้จัดการ บริษัท ราชา แอนด์ ทานน์ (ประเทศไทย) จำกัด
- ศาสตราจารย์(พิเศษ) เอกสิทธิ์ ลิ้มสุวรรณ  
ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุญาโตตุลาการ คือ บุคคลที่คู่พิพาทสมัครใจให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในการชี้ขาดข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและได้กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ โดยอาจตกลงกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น หรือจะตกลงกำหนดในภายหลังเมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นแล้วก็ได้ ในบางกรณีคู่พิพาทอาจตกลงกันให้สถาบันอนุญาโตตุลาการเป็นผู้แต่งตั้งให้อนุญาโตตุลาการเข้ามาชี้ขาดข้อพิพาทก็ได้เช่นกัน

การที่จะให้ได้มาซึ่งอนุญาโตตุลาการที่ตรงกับความต้องการของคู่พิพาท นอกจากบุคคลที่คู่พิพาทรู้จัก ซึ่งอาจเป็นบุคคลมีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในวงการวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทนั้นแล้ว การขึ้นทะเบียนอนุญาโตตุลาการเป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้คู่พิพาทมีโอกาสได้ทราบและเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการมาทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทหลักในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่พิพาทได้ ข้อที่ควรคำนึงในการยอมรับเข้าปฏิบัติหน้าที่อนุญาโตตุลาการเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอนุญาโตตุลาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

\* นายศรีณรงค์ ปลายเพชร นิติกร สรุป  
นางสาวสุพจี รุ่งโรจน์ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา ตรวจ

### ประการแรก: ความรู้ความเชี่ยวชาญ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาตโตตุลาการต้องมีความเชี่ยวชาญหรือชำนาญในเรื่องที่คู่พิพาทกำลังพิพาทกัน เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และธรรมชาติของกิจการที่เกิดข้อพิพาทนั้น บางครั้งการมีความเข้าใจ ในประเภทของข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและธรรมชาติของธุรกิจนั้น ๆ ทำให้การอนุญาตโตตุลาการไม่จำเป็นต้อง ใช้ข้อกฎหมายยาก ๆ มาทำคำชี้ขาด หลายครั้งที่อนุญาตโตตุลาการทำการไกล่เกลี่ย คู่พิพาทสามารถ ตกลงกันได้ คณะอนุญาตโตตุลาการมีคำชี้ขาดตามยอม โดยไม่ต้องมีการสืบพยาน

### ประการที่สอง: การดำรงตนในฐานะอนุญาตโตตุลาการ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่อนุญาตโตตุลาการต้องคำนึงอยู่เสมอว่าท่านไม่ใช่ทนายของคู่ความฝ่ายที่แต่งตั้งท่าน เข้ามา ดังนั้นการวางตัวให้เป็นกลางและมีความน่าเชื่อถือจึงเป็นเรื่องสำคัญ ต้องระมัดระวังในการให้ ความเห็นใด ๆ ที่อาจมีผลเกี่ยวแก่ข้อพิพาทที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน อีกทั้งต้องระวังในการติดต่อกับคู่พิพาท เนื่องจากอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือ อาจทำให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งสงสัยว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) และมีการร้องคัดค้านอนุญาตโตตุลาการที่ส่งผลให้กระบวนการพิจารณาต้องล่าช้าออกไปอีก นอกจากนี้ การเป็นอนุญาตโตตุลาการ ต้องสละเวลาอุทิศตัวในการทำหน้าที่ เนื่องจากในคดีที่มีความยุ่งยาก ข้อเท็จจริงมีความซับซ้อนอาจต้องใช้เวลาในการสืบพยานหลายนัด เป็นระยะเวลาานาน ดังนั้นก่อนที่จะตกลงรับเป็นอนุญาตโตตุลาการต้องแน่ใจเสียก่อนว่าสามารถสละเวลา มาทำหน้าที่นี้ได้ ประการสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ คณะอนุญาตโตตุลาการ ในกรณีที่มีใช้อนุญาตโตตุลาการคนเดียว การทำงานควรต้องสอดคล้อง ประสานกัน ช่วยเหลือกันในการทำหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินการอนุญาตโตตุลาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่น และเป็นที่น่าพอใจสำหรับทุกฝ่าย

### ประการที่สาม: การบริหารจัดการคดี

ในคดีที่ต้องมีการสืบพยาน อนุญาตโตตุลาการต้องบริหารเวลาในการสืบพยานของแต่ละฝ่าย ให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อให้การสืบพยานไม่ยืดเยื้อ เปิดโอกาสให้ประวิงคดีเกิดขึ้น แต่บางครั้ง การเข้าใจความต้องการของคู่พิพาท ธรรมชาติของกิจการและประเภทของข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ทำให้ การไกล่เกลี่ยจนได้ข้อยุติและมีคำชี้ขาดตามยอมเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับทุกฝ่ายมากกว่าการนำพยาน เข้าสืบ ดังนั้น ประสบการณ์ในเรื่องที่พิพาทกันจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ยุติข้อพิพาทได้ด้วยดี

### ประการที่สี่: การเขียนคำชี้ขาด

ต้องมีประเด็นสำคัญที่พิพาทกันทุกข้อ รวมทั้งให้เหตุผลประกอบการวินิจฉัยในประเด็นนั้น ๆ ไว้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลในการขอบังคับตามคำชี้ขาดต่อไป

### ประการสุดท้าย: การพัฒนาตนเอง

ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นมักเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตามพัฒนาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อนุญาโตตุลาการจึงต้องมีความสนใจ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ข้อพิพาทที่มาสู่การพิจารณาโดยมากมักจะเป็นคู่พิพาทที่เป็นชาวต่างชาติ ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่จะทำให้การทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

